

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษา
2. ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. การดำเนินการตามรูปแบบกระบวนการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
5. วิธีสร้างเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. กำหนดเกณฑ์การตัดสิน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษา คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้น ปวส. 1/1 สาขาวิชาบัญชี ซึ่งเป็นชั้นเรียนที่ผู้ศึกษาได้รับมอบหมายจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ให้ดำเนินการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โดยมีนักศึกษาจำนวน 27 คน เป็นนักศึกษาชาย 1 คน นักศึกษาหญิง 26 คน

ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ นั้น ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง โดยประยุกต์ใช้รูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของกิตติพร ปัญญาภิบาล (2540) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

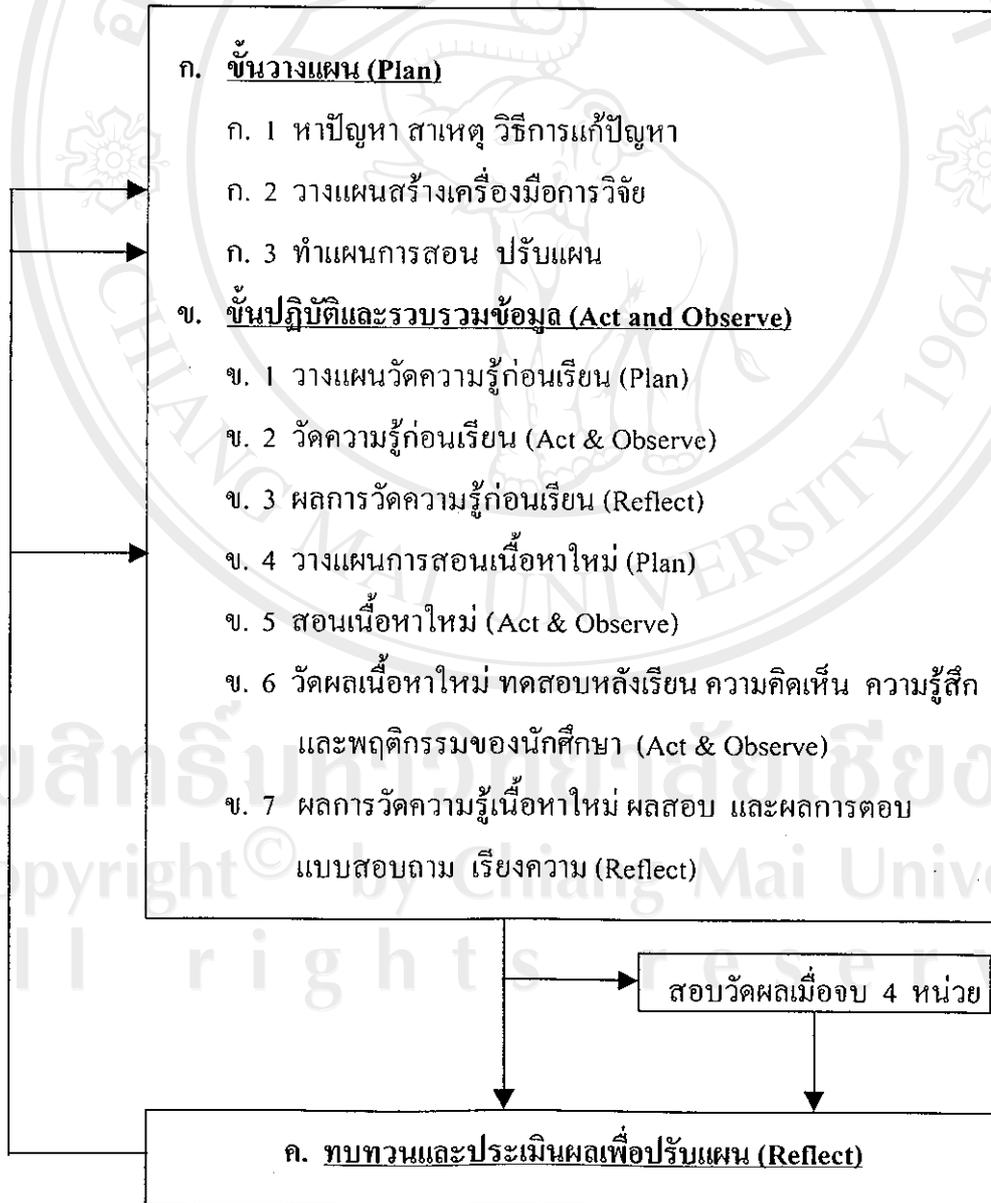
ขั้น ก ขั้นวางแผน (Plan) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย คือ ก.1 ถึง ก.3

ขั้น ข ขั้นปฏิบัติและรวบรวมข้อมูล (Act and Observe) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนย่อย คือ ข.1 ถึง ข.7

ขั้น ค ขั้นทบทวนและประเมินผลเพื่อปรับแผน (Reflect หรือ Review and Evaluate Cycle) แต่ละแผนมีวงจรตามขั้นตอนตั้งแต่ขั้น ก. ถึงขั้น ค. จนจบภาคเรียน

ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน "ได้กำหนดรูปแบบกระบวนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนและกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

การดำเนินการตามรูปแบบกระบวนการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอนดังนี้

ก. ขั้นวางแผน (Plan)

ขั้น ก.1 หาปัญหา หาสาเหตุ หาวิธีแก้ปัญหา หรือวิธีการสอน

ขั้น ก.2 วางแผนการสร้างเครื่องมือการวิจัย รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสร้างสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

ขั้น ก.3 ทำแผนการสอนโดยประยุกต์ตามรูปแบบกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ เนื้อหา เทคนิคการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ และการวัดประเมินผลโดยอาศัยข้อมูลที่ได้ศึกษาและประสบการณ์การสอนของผู้ศึกษาเอง พร้อมทั้งได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และจากการนิเทศของผู้บริหาร มาจัดทำแผนการสอนจำนวน 4 แผน โดยมีเนื้อหาการเรียน ดังนี้

หน่วยที่ 1 ลักษณะของคำไทย ใช้เวลา 3 คาบ

หน่วยที่ 2 ความรู้พื้นฐานทางการอ่าน ใช้เวลา 3 คาบ

หน่วยที่ 3 หลักการเขียนคำและประโยค ใช้เวลา 3 คาบ

หน่วยที่ 4 ส่วนในภาษาไทย ใช้เวลา 3 คาบ

ข. ขั้นตอนการเรียนการสอนควบคู่กับกระบวนการวิจัย (Act and Observe)

ขั้น ข.1 วางแผนวัดความรู้ก่อนเรียน เป็นการวางแผนล่วงหน้าก่อนทำการวัดความรู้ก่อนเรียน เช่น ตรวจสอบความเหมาะสมในเรื่องเนื้อหา เวลา แบบทดสอบ จำนวนข้อสอบ จำนวนนักศึกษากับแบบทดสอบ

ขั้น ข.2 วัดความรู้ก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 4 ฉบับ โดยวิเคราะห์ตามเนื้อหาที่ใช้สอน

ขั้น ข.3 วิเคราะห์ผลการวัดความรู้ก่อนเรียน และพิจารณาปัญหา อุปสรรคที่พบในขั้นตอนของการวัดความรู้ก่อนเรียน

ขั้น ข.4 วางแผนการสอนเนื้อหาใหม่ โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียน และนำผลมาปรับแผนการสอนที่วางไว้แล้วในขั้นตอนของ ก.3

ขั้น ข.5 ขั้นการสอนเนื้อหาใหม่เป็นการสอนเนื้อหาความรู้ใหม่ที่ได้ออกแบบไว้แล้วตามขั้นตอน ก.3 และจากการปรับแผนในขั้น ข.4 ให้ได้เนื้อหาครบถ้วนบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีสอนเนื้อหาใหม่ตามรูปแบบของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การนำเข้าสู่บทเรียน การสอนเนื้อหาใหม่ และสรุป

ชั้น ข.6 การวัดผลความรู้เนื้อหาใหม่ สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในระหว่างสอน และหลังจากสอนทำการวัดผลโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น แบบฝึกหัด แบบสอบถาม การเขียนเรียงความ แบบบันทึกด้านการเรียนของนักศึกษา แบบทดสอบหลังเรียน

ชั้นที่ ข.7 ผลการวัดความรู้เนื้อหาใหม่ ผลสอบและผลการตอบแบบสอบถามเรียงความ เมื่อจบบทเรียนนำผลการวัดความรู้เนื้อหาใหม่มาวิเคราะห์ว่าผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ถ้าไม่ผ่านต้องทำการสอนซ่อมเสริมให้นักศึกษาผ่านเกณฑ์ทุกคน

ก. ขั้นตอนทวนและประเมินผลเพื่อปรับแผน (Reflect หรือ Evaluate Cycle)

เป็นกระบวนการประเมินผลการทดสอบ และปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนเพื่อนำข้อมูลไปปรับแผน ชั้น ก. ชั้นวางแผนใหม่ ก.2-3 และ ข.4 ของหน่วยการเรียนต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังต่อไปนี้

1.1 แบบทดสอบ ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- 2) แบบทดสอบเมื่อจบ 4 หน่วยการเรียน

1.2 แบบฝึกหัดใช้วัดความรู้ความเข้าใจและทักษะการใช้ภาษาไทยในเนื้อหา

1.3 แบบฝึกซ่อมเสริมความรู้ ใช้ฝึกทักษะความรู้ความเข้าใจสำหรับนักศึกษาที่

ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

1.4 แบบบันทึกความก้าวหน้าของนักศึกษา ใช้บันทึกการสอบของนักศึกษา

แต่ละครั้งเป็นรายบุคคล เพื่อดูความก้าวหน้าของนักศึกษา

1.5 แบบบันทึกประจำวันของครู เป็นแบบบันทึกการปฏิบัติงานในชั้นเรียน

2. เครื่องมือเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ

มีดังต่อไปนี้

2.1 แบบสังเกตพฤติกรรม ใช้สังเกตพฤติกรรมนักศึกษาแสดงออกในชั้นเรียน

2.2 แบบสอบถามเมื่อจบหน่วยการเรียน ใช้สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มี

ต่อครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือเพื่อนนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของ

นักศึกษา

2.4 แบบบันทึกด้านการเรียนของนักศึกษา ให้นักศึกษำบันทึกเมื่อจบเนื้อหาในแต่ละเรื่องทีเรียน รวมถึงความคิดเห็นอื่น ๆ

2.5 แบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่ออาชีพ

2.6 เรียงความแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่ออาชีพ

วิธีสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 แบบทดสอบ

1.1.1 แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียนและแบบทดสอบประจำหน่วย

1.1.2 แบบทดสอบเมื่อจบ 4 หน่วยการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาเนื้อหาวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ชั้นสูง ตามหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา หน่วยที่ 1-4

2) สร้างแบบทดสอบตามเนื้อหาแล้วพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

การเรียนรู้

3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง

ในเนื้อหา

4) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ แล้ว

นำไปทดลองใช้กับนักศึกษำชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

5) นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ B-Index

6) นำแบบทดสอบที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

1.2 แบบฝึกหัดวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ผู้ศึกษำสร้างขึ้นเองตามเนื้อหา แล้ว

นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

1.3 แบบฝึกซ่อมเสริมความรู้ ผู้ศึกษำสร้างขึ้นเองตามเนื้อหาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

1.4 แบบบันทึกความก้าวหน้าของนักศึกษา ผู้ศึกษาสร้างตารางในการบันทึก โดยระบุสิ่งที่ต้องการจะบันทึก เช่น เนื้อหา ครั้งที่ เรื่อง จำนวนข้อสอบ

1.5 แบบบันทึกประจำวันของครู

2. การสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 แบบสังเกตพฤติกรรม ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

2.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษากำหนดหัวข้อขึ้นตามสถานการณ์และตามข้อมูลที่ต้องการ โดยใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

2.3 แบบสอบถามเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ ผู้ศึกษากำหนดหัวข้อและตามข้อมูลที่ต้องการ

2.4 แบบบันทึกด้านการเรียนของนักศึกษา ผู้ศึกษากำหนดหัวข้อและรูปแบบบันทึก เช่น เกี่ยวกับเนื้อหาการสอนของครู ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน

2.5 แบบแสดงความรู้สึกต่อครูผู้สอน โดยนักศึกษา

2.6 เรียงความ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือแจ้งให้สถานศึกษาทราบเกี่ยวกับโครงการศึกษา รวมทั้งรายละเอียดและขั้นตอนต่าง ๆ ของการศึกษา

2. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ขณะดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 และเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองนักศึกษาและเพื่อนนักศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลเสริมรายละเอียดของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาใช้การแยกตามประเภทของเครื่องมือ ดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นคะแนน ที่ได้จากแบบทดสอบประเภทต่าง ๆ และแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยหาความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2. ข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกความก้าวหน้าของนักศึกษา แบบบันทึกด้านการเรียนของนักศึกษา และการเขียนเรียงความโดยอาศัยการวิเคราะห์เนื้อหา

เกณฑ์การตัดสิน

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยในชั้นเรียน ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์ ดังนี้

1. เกณฑ์ผ่านแบบทดสอบประจำหน่วย แบบฝึกหัด กิจกรรมในชั้นเรียนใช้เกณฑ์ผ่าน 70% ของคะแนนเต็มขึ้นไป (เกณฑ์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน)

2. เกณฑ์ผ่านการทดสอบความรู้เมื่อจบ 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เกณฑ์ผ่าน 50% ขึ้นไปของคะแนนเต็ม (เกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ) โดยแปลความหมายดังนี้

80-100	ระดับ	ดีมาก
70-79	ระดับ	ดี
60-69	ระดับ	พอใช้
50-59	ระดับ	ผ่านเกณฑ์
ต่ำกว่า 50	ระดับ	ไม่ผ่านเกณฑ์